

Voedselonderwijs: geen monster, wel veelkoppig

Het CBL, Youth Food Movement, Jaap Seidell en zo nog wat anderen willen dat kinderen verplicht 'voedselonderwijs' krijgen op school. De ministeries van EZ en VWS inmiddels al laten weten daarvoor € 5,7 miljoen vrij te maken. Maar hoe moet dat onderwijs eruit zien? Wie bepaalt de lesstof? En wat is de rol van de voedingsmiddelenindustrie? (Ons advies: neem een kop sterke koffie voordat u het grote maatschappelijke middenveld aan instellingen en stichtingen in dit artikel betreedt).

Door: **Marieke Venbrux** Foto's: **archief FoodPersonality**

Een oproep aan de politiek van CBL-voorzitter Bert Roetert tijdens de CBL-haringparty, in juni. Roetert pleitte voor verplichte voedselonderwijs op alle basisscholen. Veel kinderen ontbreekt het aan voldoende kennis over de herkomst van ons voedsel, hoe je het moet bereiden en of het gezond is. Verplicht voedselonderwijs moet dat volgens Roetert en het CBL veranderen.

Het CBL is met Jaap Seidell, hoogleraar voeding en gezondheid aan de VU, kok Pierre Wind, de Hartstichting en Youth Food Movement (YFM) initiatiefnemer van de onlangs opgerichte Alliantie Voedselonderwijs, een 'samenwerkingsverband van verschillende leden en ondersteuners die de noodzaak voor structureel voedselonderwijs voor ieder kind onderschrijven en zich hier actief voor inzetten.'

De alliantie liet bij haar oprichting weten 40.000 handtekeningen te willen inzamelen, om zo een burgerinitiatief te kunnen starten dat in de Tweede Kamer moet worden behandeld. Bij het verschijnen van dit blad zijn die handtekeningen waarschijnlijk ook binnengehaald, want het doel was deze op 16 oktober, tijdens Wereldvoedsel-dag, aan te bieden aan staatssecretaris Martijn van Dam van EZ met landbouw in de portefeuille (en waarom eigenlijk niet aan onderwijsminister Jet Bussemaker? Maar dat terzijde).

De petitie '#voedselonderwijs' van de alliantie werd op sociale media flink gedeeld. Maar kritiek was er ook direct. Want in hoeverre zijn 'big soda en big food' bij de alliantie betrokken, ofwel: hebben Nestlé en Coca-Cola straks invloed op wat kinderen op school leren?

Terwijl de alliantie nog druk doende was met handtekeningen inzamelen, maakte de ministeries van EZ en VWS begin deze maand bekend jaarlijks € 5,7 miljoen voor voedselonderwijs uit te trekken. 'Jong Leren Eten' is de naam van dit programma.

Dit extra geld doet niets af aan de missie van de

alliantie om voedselonderwijs wettelijk verplicht te stellen. 'Martijnvandaag maakt me blij met #jonglereneten. Toch ontbreekt er één woord: 'structureel', daarom #voedselonderwijs', zo twitterde YFM-directeur Jorrit Kiewik.

De alliantie roept – net als Jong Leren Eten – wel wat vragen op. Want voedselonderwijs: hoe zien de partijen dat in de praktijk voor zich? Er is nog nooit zoveel discussie over ons eten geweest als de laatste tijd – daar kan zelfs een nieuwe Schijf van Vijf niets aan veranderen – hoe kom je tot een vorm van voedselonderwijs die niet óók al bij voorbaat heel veel discussie oproept? Wie moet die kennis overdragen, en hoe moet het onderwijs daarop dan worden ingericht?

We zetten maar eens wat vragen op een rij.

De Alliantie Voedselonderwijs, wie is dat precies?

De alliantie is als gezegd een initiatief van Youth Food Movement (YFM), het CBL, VU-hoogleraar Jaap Seidell, kok Pierre Wind en de Hartstichting. Het CBL en de YFM, een club gelieerd aan Slow Food Nederland, als gezamenlijke initiatiefnemers: dat valt op. De YFM heeft zich geregeld kritisch uitgelaten over de rol en werkwijze van supermarkten. Zo vond de YFM dat Albert Heijn met de Boerderijweken met het boerenleven dweept en alleen het romantische beeld van de landbouw liet zien. AH hield consumenten voor het lapje, want de landbouwproducten die bij AH lagen kwamen niet van knuffelboerderijen, aldus de YFM in 2014 een artikel in Trouw. Ook in de strijd tegen voedselverspilling kregen supermarkten van de YFM meerdere malen de wind van voren. Nu hoeft een flinke discussie een succesvolle samenwerking uiteraard niet in de weg te staan – aan inkoopafels gebeurt niet anders – maar toch: zo'n samenwerking valt dan wél sneller op.

Naast deze initiatiefnemers heeft de alliantie nog andere leden. Zij onderschrijven allemaal de

noodzaak van structureel voedselonderwijs en zetten zich hiervoor in, lezen we op de website van de YFM.

Die leden, dat zijn er trouwens behoorlijk wat: NAJK, Unicef Nederland, Wereld Kanker Onderzoek Fonds, Nederlandse Vereniging voor Diëticisten, Vereniging van Nederlandse Kinderartsen, AJN Jeugdartsen Nederland, Vereniging Arts en Voeding, Nederlandse Academie van Voedingwetenschappen, Nederlandse Associatie voor de Studie van Obesitas, Consumentenbond, Ouders van Waarde, Leefstijlacademie, GGD Amsterdam, Amsterdamse Aanpak Gezond Gewicht, GroentenFruit Huis, HAS Hogeschool, prof. dr. Alexander Rinnooy Kan en prof. dr. Stef Kremers. En dan zijn er naast leden nog partijen die geen lid zijn, maar de alliantie ondersteunen: de Nederlandse Hartstichting, Diabetes Fonds, Voedingcentrum, Instock, Ouders en onderwijs, Lekker Fit! / Uitgever Kenmerk Educatief, Steunpunt Smaaklessen & EU-schoolfruit, Stichting Kind en Voeding, Platform Moeder Natuur, NBC / Nationaal Schoolontbijt, Albert Heijn / Ik eet het beter, Food Cabinet en Schuttelaar & Partners.

En de FNLI, is die bij de alliantie betrokken?

In een discussie op Foodlog vraagt 'criticaster' Veerle Slegers zich af wat het belang is van het CBL en de FNLI bij het voedselonderwijs waar de alliantie voor pleit. Daarop geeft VU-hoogleraar Jaap Seidell aan dat 'de FNLI helemaal niet is betrokken bij het initiatief'. "Waar maak je dat uit op?"

Inderdaad staat de FNLI nergens vermeld. We vragen het de FNLI dan maar zelf. Woordvoester Magreet Schijvens: "De FNLI heeft als een van de eerste partijen tijdens de CBL-haringparty de petitie voor structureel voedselonderwijs ondertekend en roept al haar leden op om dit ook te doen. Daarnaast ondersteunt de FNLI het Voedselonderwijs Platform, dat zich inzet voor

Tijdens de CBL-haringparty afgelopen juni pleitte CBL-voorzitter Bert Roeter voor verplichte voedingseducatie op alle Nederlandse basisscholen. Het CBL is mede-initiatiefnemer van de Alliantie Voedselonderwijs dat door middel van het inzamelen van 40.000 handtekeningen wil bewerkstelligen dat de Tweede Kamer zich buigt over het voorstel om voedselonderwijs verplicht te stellen.

Smaaklessen op basisscholen. Dit platform is een samensmelting van verschillende eerdere initiatieven – onder andere ontstaan uit de Productschappen, op initiatief van het ministerie van LNV en ondersteund door JOGG en Wageningen UR. Waar de petitie van de Alliantie Voedselonderwijs zich richt op het verplicht opnemen in het curriculum, gaat het Smaaklessen-programma over de invulling van lessen over voeding en voedsel: waar komt ons eten vandaan, hoe wordt het geteeld/geproduceerd/gedistribueerd, hoe bereid je het thuis, wat staat er op het etiket en wat zijn de effecten in het lichaam? De betrokken partijen, waaronder de FNLI, dragen hier financieel aan bij.”

Oké. Daarmee is de vraag van Slegers naar de rol van de FNLI bij voedselonderwijs overigens nog niet beantwoord. Komen we verderop op terug.

Wat wil de alliantie precies?

Eerst 40.000 handtekeningen. Zodat het voorstel in de Tweede Kamer moet worden behandeld – het is dan een officieel ‘burgerinitiatief’. Het doel is dat in het volgende regeerakkoord geregeld is dat kinderen in de toekomst voedselonderwijs zullen krijgen, aldus Seidell.

Kinderen op basisscholen of middelbare scholen?

In eerste instantie basisscholen, want hoe eerder kinderen meer weten over hun voedsel – herkomst, productiewijze, samenstelling of bereiding – hoe groter de kans op een gezond voedingspatroon, volgens de alliantie.

‘Ik hoop dat het lukt de FNLI buiten de deur te houden’

De alliantie pleit ook voor een leerlijn die doorloopt in het voorgezet onderwijs. “Maar dat is gezien de grote diversiteit wel lastiger te realiseren”, aldus Seidell. Volgens hem is het idee om voedsel-educatie te vervlechten in bestaande vakken. Daarnaast denkt de alliantie aan speciale vakken, zoals kooklessen, schooltuinwerk en boerderij-educatie – iets waar overigens ook de staatssecretarissen Martijn van Dam (EZ-landbouw) en Martin van Rijn (VWS) in hun introductie van Jong Leren Eten aan refereren. Seidell: “Spelenderwijs leren is het uitgangspunt.”

Voedselonderwijs: is dat er nu dan nog niet?

Niet structureel, en zeker niet verplicht. Wel zijn er de afgelopen jaren flink wat initiatieven/projecten ontstaan die min of meer tegen voedsel-onderwijs aanschurken. Nu eens liggen deze in elkaars verlengde, dan weer overlappen ze elkaar. Een opsomming van voorbeelden is even verwarrend als verhelderend:

* De bekendste - en tevens meest bekritiseerde - is wellicht JoGG, een publiek-privaat samenwerkingsverband tussen gemeenten, scholen, sportclubs etc., dat een ‘gezonde omgeving voor jongeren wil creëren, in de buurt, via sportclubs, en ook op scholen. Bij JoGG (dat als gezegd flink onder vuur heeft gelegen, zie ook verderop) gaat het vooral om het promoten van genoeg bewegen, gezondere school- en sportkantines, JoGG heeft en had – voor zover wij het tenminste begrijpen – niet zozeer het doel om kinderen via verplichte schoolvakken uit te leggen waar hun voeding vandaan komt, welke ingrediënten het bevat etc.

* Dan zijn er ook nog programma’s als EU Schoolfruit en ‘Schoolgruiten’ (om kinderen op school voldoende groenten en fruit te laten eten), Lekker Fit! (om basisschoolleerlingen het belang van gezonde voeding en bewegen bij te brengen) en SuperShopper (een lesprogramma om

kinderen te leren bewuste keuzes te maken in de supermarkt), programma’s waar onder andere het Voedingscentrum bij betrokken is.

* De Gezonde School: scholen kunnen het vignet ‘Gezonde School’ behalen als zij aan bepaalde voorwaarden voldoen. Een van die voorwaarden is ‘gezondheidseducatie’: lessen waarin structureel aandacht is voor gezondheid. Scholen kunnen daarbij gebruik maken van bovengenoemde programma’s.

* En dan is er – zijn we nog wakker? – ook het programma Smaaklessen, dat voortborduurde op Lekker Fit! en SuperShopper. Het is een initiatief van het Voedsel-educatie Platform, het platform waar Schijvens (FNLI) al naar verwees. Dit Voedsel-educatie Platform is ‘een netwerk van organisaties en bedrijven die objectieve educatie over voeding bij kinderen belangrijk vinden’. Smaaklessen is een lesprogramma over eten en smaak voor groep 1 t/m 8 van de basisschool. ‘Het beleven van voedsel staat centraal. Door Smaaklessen krijgen kinderen kennis over eten en ervaring met gezond en duurzaam kiezen.’ Smaaklessen is gebaseerd op een idee van Pierre Wind en ontwikkeld door het Voedingscentrum en het ‘Steunpunt Smaaklessen’, dat weer gekoppeld is aan de Universiteit Wageningen. Scholen kunnen gebruik maken van het lesprogramma – verplicht is het echter niet.

En dan is er nu ook nog het programma Jong Leren Eten, van Van Dam en Van Rijn.

Ja, al is het nog niet duidelijk wat dat programma concreet inhoudt en hoe het zich precies verhoudt tot al die andere initiatieven. Duidelijk is wel dat het ook hier om een publiek-private samenwerking gaat. In de aankondigende Kamerbrief van Jong Leren Eten lezen we verder onder meer: ‘We creëren voor scholen een samenhangend totaalpakket aanvullend op bestaande programma’s, waarbinnen groente en fruit in de

klas (EU-schoolfruit), smaak- en kooklessen, schooltuinen, bedrijfsbezoeken, lespakketten een logische verbinding met elkaar aangaan en elkaar versterken. Boven op de bestaande smaaklessen zorgen we dat scholen hun leerlingen ook kooklessen kunnen gaan aanbieden. En omdat het belangrijk is dat kinderen besef krijgen van waar het eten vandaan komt en met hoeveel zorg het wordt geproduceerd, breiden we de mogelijkheden voor bedrijfsbezoeken uit.

Jong Leren Eten vormt een aanvulling op bestaande structuren als Gezonde School, Duurzaam Door, Smaaklessen en EU-schoolfruit. We brengen meer samenhang aan tussen de instrumenten zodat het effect van de inzet ervan groter wordt. We maken het aanbod toegankelijk met één loket waar scholen terecht kunnen: een internetportal, jonglerenet.nl, waar ze zelf de volle breedte en variatie aan mogelijkheden kunnen vinden.”

Heel veel wijzer worden we er niet van. Daarom: wat leren kinderen inhoudelijk straks op school, als het aan de alliantie ligt?

Daar lijkt de alliantie zelf ook nog niet uit. CBL-woordvoester Miranda Boer: “Waar het ons om gaat, is dat de aandacht structureel en blijvend is, zonder dat we willen voorschrijven hoe scholen/docenten dat aanpakken.”

Het is natuurlijk ook lastig. Er is nog nooit zoveel

discussie over ons eten geweest als de laatste tijd. Denk aan de ophef vorig jaar, na het verschijnen van het WHO-rapport over de schadelijke gezondheidseffecten van bewerkt vlees. ‘Zie je wel’, riep de een, ‘vlees is slecht.’ ‘Onzin, het rapport is verkeerd geïnterpreteerd, de mens kan helemaal niet zonder voldoende vlees’, riep de ander. Neem ook de voortdurende commotie rondom ‘voedselgoeroes’ – zoals Rens Kroes, Kris Verburch, of onlangs de dames van The Green Happiness – en de bijbehorende foodblogbeweging, een beweging met net zoveel aanhangers als criticasters. Die foodgoeroes en -bloggers en de foodhypes die zij proclameren, zullen wellicht niet de lesstof gaan bepalen, maar ongetwijfeld zijn er ouders die hun kinderen koolhydraat-, suiker- en zuivelloos en/of vegetarisch/veganistisch opvoeden en die er niet op zitten te wachten dat hun kinderen straks op school iets leren wat daar pal tegen indruist. Moet je daar in het onderwijs rekening mee houden, en zo ja, hoe? Seidell beseft dat, maar over veel zaken is wél overeenstemming. “Die zijn we nu aan het vaststellen. De basis zijn de Richtlijnen Goede Voeding van de Gezondheidsraad en de adviezen van het Voedingscentrum.” Hij verwijst ook naar het Voedseleducatie Platform, waar al de nodige kennis ligt.

Het Voedseleducatie Platform! Daar hebben we 'm weer! Hoe verhoudt dat platform zich tot de alliantie?

“Het Voedseleducatie Platform is een organisatie – opgezet op initiatief van het ministerie van EZ – in Wageningen (WUR) dat voedseleducatie, zoals het programma Smaaklessen ontwikkelt, uitvoert en evalueert. Zij ondersteunt de Alliantie Voedselonderwijs, die voedselonderwijs in Nederland verplicht wil stellen”, aldus Seidell.

Is het Voedseleducatie Platform daarmee dan ook de partij die het onderwijsprogramma wat de alliantie betreft moet gaan invullen?

Ja, daar lijkt het wel op, maar helemaal zeker is dat óók nog niet. Volgens Seidell ‘is er ruimte voor allerlei nieuwe – en mogelijk lokale – initiatieven, maar is het ook zonde als er concurrentie en wildgroei ontstaat’. “Daarom zouden we het onderwijsprogramma het liefst als onderdeel in een portfolio via één portaal willen aanbieden (iets waar het ministerie van VWS en EZ met Jong Leren Eten nu € 5,7 miljoen per jaar voor vrij lijkt te hebben gemaakt, MV). Zo kan ook de kwaliteit en onafhankelijkheid geborgd worden. Het Voedseleducatie Platform heeft nu formeel die taak, het is zonde om de expertise en infrastructuur niet te benutten.”

En hoe zit het dan met Jong Leren Eten? Is de alliantie de club die verplicht voedselonderwijs wil, het Voedseleducatie Platform de club die dat moet gaan invullen en Jong Leren Eten een soort 'overkoepelend programma', waar dat platform gebruik van kan maken?

Ook dat is voor de alliantie zelf nog min of meer

een vraag. Seidell: “Het Voedseleducatie Platform zit in Wageningen en bestaat al jaren. Het verzorgt onder meer Smaaklessen en Schoolgruiten. Er zijn veel scholen, maar lang niet alle scholen verzorgen voedselonderwijs. Er is daarom een Alliantie Voedselonderwijs die zich inzet voor het verplicht stellen van voedselonderwijs, zodat er geen kinderen zijn die door toeval geen voedselonderwijs krijgen. Het ministerie van EZ heeft onlangs bekend gemaakt dat ze wil investeren in voedselonderwijs onder de noemer Jong Leren Eten. Hoe deze verschillende zaken zich tot elkaar gaan verhouden, moet nu nog worden bekeken. Maar dat er op een of andere manier afstemming en integratie moet komen, lijkt mij helder. Daarbij moet er als gezegd ook ruimte zijn voor nieuwe – lokale – initiatieven.”

Dan de critici. Die vrezen dat het bedrijfsleven zich (te veel) met het voedselonderwijs zal gaan bemoeien. Wat zeggen zij precies?

We noemden Veerle Slegers al, die dit punt op Foodlog aanstipte. In diezelfde discussie op Foodlog schrijft Jan Peter van Doorn (eigenaar van foodmarketingbureau The Food Agency, maar in de branche vooral bekend van het vroegere reclamebureau Benjamins Van Doorn Euro RSCG, dat hij jarenlang met Rob Benjamins runde) dat hij ‘hoopt dat het lukt om de FNLI buiten de deur te houden’.

Hij krijgt bijval van iemand die schrijft dat ‘van (bijvoorbeeld) Knorr en Danone niet valt te verwachten dat ze vers bereide sauzen en yoghurt met eigen ‘toevoegingen’, zoals vers fruit/sap, ondersteunen, want dat is niet in hun financiële belang’. Een ander geeft aan ‘ambigu te zijn ten aanzien van de deelname van het CBL. Voor je het weet krijg je weer (sluik)reclame voor herintroductie van gevink’.

In een andere discussie op Foodlog, als reactie op het nieuwsbericht over Jong Leren Eten, schrijft iemand: “Zolang dit soort initiatieven worden gedaan in samenwerking met bedrijfsleven, zie ik er weinig heil in. Het bedrijfsleven verdient veel te goed aan ongezond voedsel, en is daarom niet gemotiveerd om effectieve stappen te zetten.” Weer een ander: “Publiek-private samenwerking is een foolproof-recept voor het niet slagen van dit soort projecten. Hef extra belasting op ongezond fabrieksvoedsel en -drinken en gebruik die opbrengsten voor gezonde voedingsprojecten. Zo betaalt het bedrijfsleven ook mee, maar dan zonder beïnvloeding.”

En dan is er nog Doris Voss. Voor wie die naam niet meteen iets zegt: Voss is initiatiefnemer van Tijd voor Eten, een stichting die zich inzet voor gezonde lunches voor kinderen op basisscholen. Ze uitte eerder al flinke kritiek op JoGG en werd daarin gesteund door Marcel Canoy, hoofdconoom van Ecorys. Volgens Voss en Canoy werd JoGG voornamelijk gefinancierd door de suiker-, frisdrank- en fastfoodindustrie, JoGG trok alle subsidies weg en drukte daarmee succesvolle burgerinitiatieven – waaronder Tijd voor Eten van

Een van de lesprogramma's waar scholen al jaren gebruik van kunnen maken, is het programma SuperShopper, ontwikkeld door het Voedingscentrum en het CBL. Kinderen brengen onder leiding van een diëtist een bezoek aan een supermarkt - zoals hier, bij - toen nog - C1000 De Weide in Hoogeveen.

Voss zelf – uit de markt. JoGG legde bovendien niet of nauwelijks verantwoording af over de bestede middelen en nergens werd echt inzichtelijk wat nu de effecten waren van JoGG, aldus Voss en Canoy. Deze leidde in 2013 tot Kamervragen en behoorlijk wat media-aandacht, presentator/cabarettier Arjan Lubach maakte vorig jaar in zijn programma Zondag met Lubach korte metten met JoGG, en Dick Veerman (Foodlog) zei naar aanleiding daarvan (ook al omdat het voor de zoveelste keer niet met een reactie kwam): stop maar helemaal met JoGG. ‘...een volledig wereld- en communicatievreemde club die schade doet aan wat het mogelijk juist wél goed doet.’ JoGG is er overigens nog steeds.

Goed, Doris Voss dus. Zij vreest dat met de Alliantie Voedselonderwijs ‘iets soortgelijks gaat gebeuren als met JoGG en het daaraan voorafgaande Convenant Overgewicht en zo nog wat andere voedselprojecten, zoals Schoolgruiten, Smaaklessen etc.’ “Voedselonderwijs is een heel goed en schattig idee, wie kan daar nou tegen zijn? Maar er is nog geen enkele inhoud bekend – waar teken je als ondertekenaar dan voor? Kort nadat de alliantie is gestart, komt ‘ineens het project’ Jong Leren Eten uit de lucht vallen. Wat hebben die twee met elkaar te maken? Wie gaat het onderwijs vormgeven, wie zal de lessen ontwikkelen? Wie is eindverantwoordelijk? En wie betaalt de alliantie? Het zou niet de taak van de industrie moeten zijn om welke rol dan ook te spelen, zelfs niet als sponsor.”

Voss heeft de indruk ‘dat de alliantie een soort JoGG is, maar dan in een ander jasje’. “JoGG en de daaraan voorafgaande convenanten hebben vanaf 2005 geen enkele ambitie kunnen waarmaken, maar krijgen toch jaar op jaar miljoenen aan vervolgbudget, waarvan de besteding dubieus blijft. Het zijn voor een groot deel de JoGG-partijen die we nu ook weer op de lijst bij de alliantie zien staan: weer Jaap Seidell, weer communicatiebureau Schuttelaar & Partners, weer de VU, Wageningen Universiteit, het Voedingscentrum en ja, naar ik vrees ook weer de grote voedingsbedrijven. Het is zo enorm met elkaar verweven allemaal en er is geen enkel onafhankelijk toezicht. Vanaf 2005 wisselden de programmanamen en de sub-stichtingen rondom JoGG, dat maakt het erg ingewikkeld om de geldstromen nog te kunnen volgen. Nog veel erger is dat door programma’s als JoGG, en naar ik vrees straks ook de plannen rond de Alliantie Voedselonderwijs, de illusie wordt gewekt dat er aan structureel beleid rond voedselonderwijs wordt gewerkt. Maar dat is nu net wat er niet zal gaan gebeuren met de huidige insteek: er is een sympathiek klinkende slogan,

maar er is geen plan. Door de YFM – dat een goed en knuffelig imago heeft – naar voren te schuiven als boegbeeld en initiatiefnemer, wordt dat verhuuld.”

Waarom zou de YFM, die in het verleden meermalen kritisch was over supermarkten en levensmiddelenfabrikanten, zich daarvoor lenen?

Volgens Voss is de YFM naïef en niet opgewassen tegen de grote lobbypartijen van de alliantie. “Ik heb de YFM gevraagd hoe het onderwijs er volgens hen uit moet zien en wie de alliantie financiert. ‘Het onderwijs is zelf verantwoordelijk voor het onderwijs, wij vragen enkel aandacht voor structureel onderwijs voor ieder kind’, kreeg ik als antwoord. Na lang doorzeuren antwoordt de YFM op mijn vraag wie verantwoordelijk is voor de inhoud van het onderwijsprogramma dat de alliantie nastreeft: ‘het onafhankelijke steunpunt voedselonderwijs bijvoorbeeld’. Onder meer Nestlé, FrieslandCampina, Cargill en de FNLI zijn lid van dat platform. Dat voedt mijn angst dat grote voedingsbedrijven via de omweg van het Voedselonderwijs Platform en de Smaaklessen tóch betrokken zullen zijn bij de totstandkoming en de invulling van het onderwijs. Dan krijgen we straks weer zoiets als smeerdiploma’s in het onderwijs (Unilever verspreidde jarenlang ‘smeerdiploma’s’ op kinderdagverblijven; ‘smeer je groot met margarine op brood’, als onderdeel van de beroepencampagne voor het merk Blue Band, iets waar Foodwatch sterk tegen ageerde en waar het bedrijf inmiddels mee is gestopt, MV). Waar zijn de mensen vanuit het onderwijsveld, belangenvertegenwoordigers van de kinderen op scholen, de ouders en MKB binnen de Alliantie Voedselonderwijs? Die zie ik ook in het programma rond Jong Leren Eten nergens terug.”

Voss vraagt zich bovendien af of het voedselonderwijs er op deze manier ooit écht komt en zo ja, wanneer. “Staatssecretaris Van Dam – die op goede voet staat met de YFM en de partijen die deel uitmaken van de alliantie – maakte op Prinsjesdag bekend € 20 miljoen voor voedselonderwijs aan jongeren uit te trekken. Ineens snapte ik de timing van de petitie. ‘Willen we die € 20 miljoen aan voedselonderwijs binnenhalen, dan moeten we iets anders verzinnen dan JoGG en de Smaaklessen, want daar is al veel geld in gestoken, dat kunnen we niet meer maken. Dus betrekken we de YFM erbij en gaan we ons á la Jamie Oliver inzetten voor voedselonderwijs’, zo moeten de betrokken partijen hebben gedacht. Om vervolgens weer jarenlang onderzoek te kunnen doen, kostbare communicatieprojecten te ontwikkelen zonder dat er op die scholen daadwerkelijk iets gebeurt. Zolang je onderzoekt, hoeft er geen

‘Het is echt niet de bedoeling om van de financiële middelen ‘dure onderzoeksprojecten’ te bekostigen’

Het CBL is mede-initiatiefnemer van de Alliantie Voedselonderwijs. Plus haakte daar begin vorige maand bij aan met de nieuwe campagne Plusbricks, waarbij klanten kunnen sparen voor bouwstenen waarmee kinderen zelf een boerenbedrijf kunnen bouwen. Bij de aftrap van de campagne konden basisschoolleerlingen op landgoed Groot Kantwijk in Vreeland zelf ‘in het echt’ ontdekken waar hun eten en drinken vandaan komt.

beleid te komen – daar hebben de onderzoeksinstellingen, maar ook de industrie baat bij. Iemand als Jaap Seidell weet dat, maar hij zit vast in de structuur van publiek-private samenwerking en onderzoeken die door het bedrijfsleven gefinancierd worden. Hij zegt als voedingswetenschapper goede dingen, maar de vragen die ik stel, zou hij eigenlijk ook moeten stellen. Dat doet hij niet en dat blijf ik gek vinden – en dat weet hij.”

Voss vindt dat een onafhankelijke groep de belangen van al deze stichtingen, platforms, allianties en wie daarachter zitten, moet beoordelen. Het gaat om publiek geld. “Er moet vooral budget naar de scholen zelf.”

De kritiek van Voss hebben we uiteraard voorgedragen aan Seidell en Youth Food Movement. Wat is hun reactie?

Van de YFM vernemen we niets. Jaap Seidell ‘dankt ons voor het delen van de mening van mevrouw Voss’. En: “Binnenkort komen we met de alliantie weer bij elkaar om de verdere strategie te bespreken en te ontwikkelen. Het is echt niet de bedoeling om het te beperken tot JoGG – dat niet inhoudelijk betrokken is – en Smaaklessen en het is ook niet de bedoeling om van de financiële middelen ‘dure onderzoeksprojecten’ te bekostigen. Mevrouw Voss hoeft zich wat dat betreft dus geen zorgen te maken.”

Wordt ongetwijfeld vervolgd. ■